



Evropská  
komise

# ČESKÝ POTRAVINOVÝ KOŠ

PRAHA 

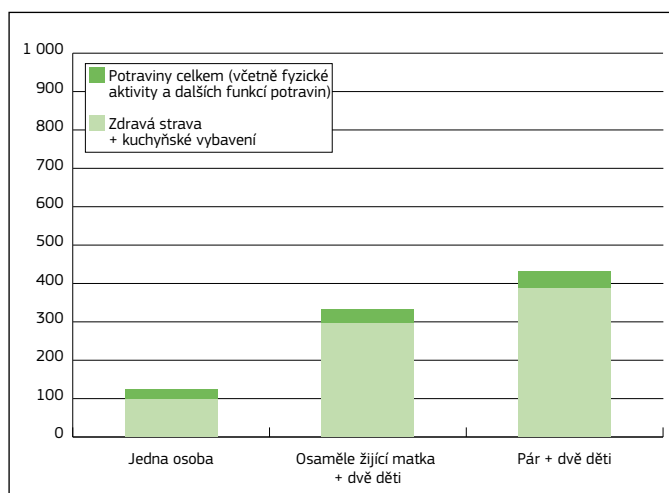
➔ Evropská síť referenčních rozpočtů je projekt financovaný Evropskou komisí. Jeho cílem je vytvářet ve všech členských státech EU mezinárodní srovnatelné referenční rozpočty. Referenční rozpočty představují koše zboží a služeb, které jsou považovány za nezbytné, má-li jednotlivá domácnost dosáhnout přijatelné životní úrovně v rámci dané země, regionu či města. Příprava referenčních rozpočtů na základě společné metodiky může členskými státy EU pomoci navrhnout účinná a vhodná opatření na podporu příjmů a podpořit vzájemné učení a výměnu osvědčených postupů. Více informací o projektu a také kompletní zprávy z jednotlivých zemí jsou k dispozici na internetových stránkách Evropské komise: <http://europa.eu/!CC79TD>

Český potravinový koš ukazuje měsíční rozpočet potřebný pro odpovídající příjem potravin tří referenčních domácností (tvořených dětmi a lidmi v produktivním věku, kteří se těší dobrému zdraví, nemají zdravotní postižení a žijí v hlavním městě). Koš zahrnuje rozpočet na potraviny a kuchyňské vybavení, které je nezbytné k přípravě, podávání, konzumaci a uchovávání těchto potravin. Mimoto zohledňuje rozpočet nutný na fyzickou aktivitu

a na další funkce související s potravinami, například funkci sociální. Potravinový koš byl vytvořen v souladu s doporučeními odborníků na výživu a vnitrostátními pokyny ohledně stravování a bere v úvahu kulturní specifika stravovacích návyků v Česku. Proveditelnost a přijatelnost koše byla ověřována na základě diskusí cílových skupin tvořených občany v různých socio-ekonomických situacích.

## 1. Hlavní zjištění

Český rozpočet na potraviny: měsíční částky v eurech, Praha, březen 2015



Měsíční rozpočet potřebný k zajištění zdravé stravy činí v České republice **98 EUR pro jednu osobu a 388 EUR pro rodinu se dvěma dospělými osobami a dvěma dětmi**. Vezme-li se v úvahu i rozpočet potřebný pro fyzickou aktivitu a další funkce,

kteří potraviny plní (stravování v restauraci, svátky atd.), pak **celkový rozpočet na potraviny činí 126 EUR pro jednu osobu a 433 EUR pro rodinu se dvěma dospělými osobami a dvěma dětmi**.

## 2. Národní specifika

Při vytváření mezinárodních srovnatelných evropských referenčních rozpočtů je nutné objasnit rozdíly mezi příslušnými rozpočty členských států v souladu s institucionálním, kulturním, klimatickým a hospodářským kontextem dané země. Český potravinový koš bere v úvahu tyto faktory:

➔ **Stravovací návyky**

V letech 2000 až 2011 vzrostla celková spotřeba potravin v české společnosti o 6,7 %, zejména pak spotřeba rostlinných produktů. Je možné povšimnout si poklesu spotřeby hovězího masa (způsobeného hlavně vysokými cenami), chleba a lihovin.

Naproti tomu je patrný velký nárůst spotřeby rostlinných produktů, pšenice seté a výrobků z obilovin, mléčných výrobků, sýra, másla, vína a nealkoholických nápojů. Hodnotit tento vývoj jako jednoznačně záporný nebo kladný není snadné. Na jedné straně se zvýšila poptávka po levnějších komoditách. Výsledkem je pozitivní trend v podobě větší spotřeby ovoce a zeleniny a také konzumace mléčných výrobků. Na druhé straně znepokojující vývoj v oblasti stravovacích návyků české populace odhaluje zvýšená konzumace másla, cukru a nealkoholických nápojů.

### ➔ Vnitrostátní pokyny ohledně potravin

Přesné složení zdravého potravinového koše bylo vytvořeno v souladu s vnitrostátními pokyny pro potraviny. První stravovací doporučení předložila Česká republika v roce 1986 Společnost pro výživu. Ta v roce 2004 vydala aktualizovanou zprávu, která se stala základem dokumentu vypracovaného ministerstvem zdravotnictví pod názvem „Výživová doporučení pro obyvatelstvo České republiky“. O osm let později byla vydána inovovaná aktualizovaná verze. Byla určena odborníkům, kteří se zabývají prevencí hromadných neinfekčních onemocnění. Tyto výživové pokyny vycházejí z doporučení Světové zdravotnické organizace a z bílé knihy EU z roku 2007 nazvané „Strategie pro Evropu týkající se zdravotních problémů souvisejících s výživou, nadváhou a obezitou“. Kromě toho bylo přihlédnuto i k informacím, které poskytly společnosti pro výživu v zemích DACH (Německo, Rakousko a Švýcarsko). V roce 2013 Fórum zdravé výživy vypracovalo českou potravinovou pyramidu, která představuje grafické znázornění doporučených výživových pokynů vytvořených konkrétně pro české obyvatelstvo.

### ➔ Stanovení ceny koše

Cena potravinového koše byla stanovena v březnu 2015. Při výběru obchodů se vycházelo z doporučení, která poskytla diskuzní skupina účastníků. Vybrán byl jediný maloobchodní prodejce potravin, který byl uváděn jako nejobvyklejší obchod pro nákup potravin v Praze. Tento maloobchod nabízí širokou škálu výrobků přijatelné kvality za průměrné ceny.

### ➔ Fyzická aktivita

Vedle rozpočtu, který je nutný pro zdravé stravování, obsahuje potravinový koš také minimální rozpočet na fyzickou aktivitu. Ta je totiž ve vnitrostátních pokynech uvedena jako obecný požadavek zdravého životního stylu. Nicméně vzhledem k tomu, že tuto funkci dokonale plní volnočasové aktivity, jako je chůze, běh, cyklistika a práce na zahradě, žádné další náklady do českého potravinového koše zahrnuty nebyly.

### ➔ Další funkce potravin

Potravinový koš zohledňuje také citové, sociální a kulturní funkce, které potraviny plní a které diskuzní skupina účastníků označila jako nezbytné pro adekvátní zapojení do české společnosti. Za důležitou funkci potravin je považováno zajít si jednou za čas do restaurace, pozvat na jídlo přátele a členy rodiny a připravit sváteční jídlo při významných svátcích a oslavách, jako jsou narozeniny.